

Lluís-Anton Baulenas

AMICS PER SEMPRE

L'ECIÈCTICA

bromera

PREMI DE NOVEL·LA CIUTAT D'ALZIRA

1 de juny de 1992
L'ANY DEL GOS

La primera vegada que vaig veure despullada la Clàudia encara no sortíem junts. Vam coincidir en una festa privada, un estiu de fa tres anys.

Ella hi havia acudit amb el seu xicot d'aleshores, un italià que es deia Gino i feia d'advocat. Duia unes arracades extravagants, gegants, amb una mena de torre Eiffel penjant de cada orella. Em va impressionar perquè s'assemblava a la Michelle Pfeiffer sense maquillar. A mi, aquesta actriu, maquillada, no m'agrada, però sense maquillar em torna boig. Aquell vespre, tothom havia pres una mica massa de tot. Sonava una música càlida i relaxant. L'advocat, gens acostumat a beure i, encara menys, a fumar, va posar-se a ballar tot sol enmig del saló dels amfitrions al compàs d'aquella música suau. Va ensopegar amb un moble, va caure, es va aixecar tot fregant-se la cama... Tothom va riure, jo també. El noi va estirar el braç i va començar a assenyalar tots els presents amb el dit índex de la mà dreta, un per un. Feia un moviment ondulant amb el dit, com si anés dient «tu, i tu, i tu...», sempre seguint la música. Va assenyalar les motlures del sostre, i tots vam mirar cap amunt, va assenyalar els quadres, i tots vam mirar cap a la paret, va assenyalar el piano, i els ulls se'ns en van anar cap a les tecles... Aquí s'hi va entretenir: un dit per a les blanques i un dit per a les negres... Com si les toqués, alternativament, a distància. Tot això, sense dir res, però amb els ulls esbatanats. Va agafar un canapè d'una safata i se'l va ficar a la boca sense deixar d'assenyalar. Llavors la música es va acabar, va fer-se el silenci i ell va posar-se a parlar

en italià. Va escopir la major part del canapè al seu voltant. No s'entenia què deia. Ja no feia tanta gràcia. De sobte, va assenyalar la Clàudia i li va dir: «Som-hi, despulla't i a la piscina!». Tothom va riure aquella sortida, menys ella. «Quina piscina, Gino, som al saló-menjador d'un setè pis!» Va ser en aquell moment, que em vaig fixar en aquella dona. Perquè semblava la Michelle Pfeiffer sense maquillar i pel fet de ser tan precisa. L'advocat es va despullar amb una rapidesa espectacular. Es va quedar a pèl. Llavors va mirar-se fixament la Clàudia i va repetir, seriós: «Que et despullis i a la piscina, collons!». «Gino», va fer l'amfitriona, mig espantada, fent un riure de conill, «no li diguis de ficar-se a la piscina, pobreta, que l'aigua és molt freda. De fet, tu també...». «O sigui», va tallar, «que admets que hi ha una piscina! Doncs, vinga, tothom en pilotes i a l'aigua! I tu, Clàudia, la primera! Si no, voldrà dir que no m'estimes! Vull que tota aquesta gent es mori d'emoció veient-te el cul...».

La Clàudia, per complaure el tal Gino, va anar-se'n cap al centre de l'habitació i, sense deixar de mirar-lo als ulls, va anar descordant-se el llaç del coll que li aguantava el vestit. En un moment, s'ho va treure tot. La roba va anar caient a terra peça per peça. Només va deixar-se les arracades amb forma de torre Eiffel i les calcetes. La sala va esclatar en un aplaudiment espontani, embriac, psicodèlic, mentre la Clàudia feia veure que es llançava a una piscina imaginària i es posava a nedar. Vaig tenir-li molta enveja, a en Gino. Al cap de tres minuts, un grup heterogeni de persones, d'edats i complexions diferents, estàvem despullades de pèl a pèl, nedant enmig del menjador, fent veure que ens esquitxàvem i jugant amb pilotes invisibles... La mateixa amfitriona, va desaparèixer un moment i va tornar amb una pila de tovalloles perquè ens eixuguéssim i tot de barnussos perquè no anéssim despullats. La música va sonar de bell nou i qui va voler es va vestir, i qui no, es va estar en barnús fins a l'hora d'anar-se'n.

La Clàudia i en Gino van desaparèixer en alguna habitació del pis.

Uns quants mesos més tard vaig coincidir una altra vegada amb la Clàudia, per casualitat. No es recordava de mi. Li vaig fer

memòria de l'anècdota d'en Gino. Em va explicar que poc temps després l'italià s'havia llançat a una piscina de debò, buida, i s'havia obert el cap. I que, tot i haver-l'hi demanat, en aquella ocasió no l'havia volgut seguir. De fet, en aquell moment el va plantar. Mai no li vaig dir que m'havia enamorat d'ella després de comprovar com, per complaure el seu company borratxo i fumat, es despullava i es capbussava en una piscina imaginària... La Clàudia era molt espavilada, de bona família barcelonina. Vaig tenir sort, es va enamorar de mi.

Ara la Clàudia ja no hi és.

Va ser-hi, ja no hi és. No hi tornarà a ser.

Pensava que havia de ser-hi per sempre. I no. Històries com aquesta acaben formant part del passat de moltes persones. I per importants que hagin arribat a ser, un cop transcorregut el temps, es desfiguren, s'esvaeixen de manera inexplicable. I es pot explicar aquest episodi de la vida amb el mateix distanciament que s'explicaria l'escena d'una pel·lícula: la memòria i el sentiment ho tracten igual. Globus que s'inflen i que, tot d'una, peten. O que, lentament, es van desinflant.

I es dona el cas que recordo més aquella vetllada absurda i estrafolària, que moltes de les circumstàncies que vam viure junts després, ella i jo, enamorats a més no poder.

Va així, això.

Hi acabo de pensar per casualitat, tot mirant-me al mirall, disfressat, amb l'aspecte d'un altre. Em coneixeria, la Clàudia? Suposo que sí. Recordo quan em deia que amb els ulls tancats em sabia reconèixer a la fi del món només engrapant-me els ous i la titola. Deia que els genitals masculins són com el carnet d'identitat, únics. Fa un any que no la veig i em sembla com si fos d'una altra vida.

Trobo a faltar la Clàudia?

No. Sovint, amb els morts passa igual, fa un any que no els veus i et sembla com si fossin d'una altra vida.

En realitat, trobo a faltar un món sencer.

El mirall m'ajuda a donar els últims tocs. No hi ha res a fer: les orelles, l'únic error gros de tota aquesta comèdia. Les meves són arrodonides, de lòbul gros i un pèl separades, no tenen res a veure amb les seves, més aviat allargades, sense lòbul i més enganxades al cap. Es veuen molt i m'impedeixen culminar al cent per cent la immersió en la personalitat del meu millor amic, en Joan-Jordi Torrent. Si més no, l'exterior. Em venen ganes d'agafar les tisores de podar i retallar-me-les de viu en viu. No costa gaire, a Iugoslàvia vaig veure unes quantes vegades com ho feien: com si retallessis una cartolina. Als paramilitars els encantava tallar les parts del cos que sobresurten: collons i cigala en els homes; orelles, nassos, dits, pits i llavis (de dalt i de baix) en les dones. De vegades ho ficaven tot en una bossa de plàstic del súper i ho donaven als gossos per dinar.

Als de veritat.

No com jo, que soc un gos sobrevingut.

Tinc la fotografia ampliada a DIN A4 d'en Joan-Jordi enganxada al mirall del lavabo. Durant aquests darrers dies he estudiat la millor manera d'assemblar-m'hi. També m'he passat molt de temps imitant la seva firma. Amb tota la calma, m'he estat hores i hores practicant. Em recorda l'època de l'internat, quan feia el mateix però amb la del meu pare. Vaig arribar a imitar-la gairebé perfecta. La utilitzava per signar permisos de sortida amb les excuses més diverses...

Així mateix, m'estic acostumant a portar ulleres perquè en Joan-Jordi en porta (ell ja ho havia previst i m'ha donat exactament les mateixes de la foto del DNI, només ha hagut de canviar els vidres graduats per uns altres sense graduació). M'he pintat una piga al lòbul de l'orella esquerra, com ell. A més d'anar sempre ben afaitat, hauré de tallar-me els cabells regularment, tenyir-me'ls i pentinar-me'ls a l'estil del meu amic. La qüestió dels cabells, aquest primer cop, l'he solucionada en una perruqueria de la Diagonal amb els diners per a despeses que m'ha deixat. Vaig anar-hi ahir amb la hipòtesi que en un lloc d'aquests no et fan preguntes ni s'es-

tranyen si hi vas amb la foto d'algú i demanes que et pentinin com ell. La vaig encertar. També vaig demanar que em fessin les celles. Quan em vaig treure la goma de la cua i els cabells, llargs i greixosos, molls de suor i enganxats al front van recuperar la llibertat, vaig provocar una lluïssor en els ulls de la perruquera: era el repte de la seva vida. El resultat no està malament, però la desaparició del meu tou de cabells llefiscosos i la barba, i la seva substitució per l'estil del meu amic va fer aparèixer un problema inesperat: les orelles! La perruquera se'n va adonar i em va comentar, tota moixa, que en això sí que no hi podia fer res. Em va suggerir tímidament que contemplés la intervenció d'un cirurgià plàstic. Em vaig mirar i remirar al mirall. La perruquera esperava el meu veredict, temerosa que la decepció per la qüestió de les orelles pogués fer desmerèixer la seva feina. A més, intuïa que una història d'amor (probablement foll, fetitxista i homosexual) depenia de l'èxit de la seva intervenció. Finalment, li vaig oferir un bon somriure i li vaig donar les gràcies. La noia es va quedar molt alleujada.

Em faig un altre cop d'ull al mirall de cos sencer del rebedor: definitivament, de prop –i amb aquestes orelles– no enganyaria ningú. Sigui com sigui, ha arribat el moment de la veritat.

Només tres setmanes enrere, el dissabte 9 de maig, jeia despullat al llit de la pensió Darnius amb la finestra oberta perquè passés una mica l'aire. A Barcelona, la calor és humida, com si visquéssim a les Filipines. Feia una xafogor impròpia del mes de maig. A la recepció m'acabaven de lliurar una nota que m'havia deixat mon pare. S'hi havia presentat mentre jo no hi era. M'hi deia:

En Joan-Jordi Torrent ha tornat a demanar per tu. Diu que et vol veure urgentment. Li he dit una altra vegada que no sé on ets. Ha deixat aquest telèfon...

I tot seguit, un número...

Feia onze mesos que no parlava amb en Joan-Jordi. Des del dia que ens vam dir adeu a Eslovènia.

Llavors va sonar el telèfon. Vaig sentir la veu absurdament trencada, d'adolescent, del meu pare. Era l'única persona que sabia que jo m'estava en aquella pensió.

–Ferran?

–Sí.

–T'han dit que he passat per la pensió?

–Sí.

–T'han donat la nota que he deixat?

–Sí.

–Abans, quan he vingut, en Darnius ha aprofitat per tornar a queixar-se de tu.

En Darnius és l'amo de la pensió Darnius. Deu tenir uns vuitanta anys. És un d'aquells vells que no paren de comentar que bé que es conserva. Per exemple, et remarca que no ha perdut ni una dent. Com si mereixés que l'ajuntament li donés una medalla al mèrit dental o alguna cosa així.

–I per què s'ha queixat? –vaig preguntar.

–Per la merda que acumules a l'habitació.

No sé com mon pare, amb aquesta veueta, va arribar a enganyar i estafar tanta gent. Tinc ganes de dir-l'hi. Un dia ho faré.

–No hi tinc merda, hi tinc diaris –li vaig respondre.

–Sí, però en conserves piles i piles. Sembla un magatzem. N'està tip. Si no els lences i deixes que netegi l'habitació, et fotrà al carrer.

Quan les coses no van tal com ell vol, en Darnius es transforma físicament. S'infla com un gripau per impressionar-te. Una pal·lidesa nerviosa i una fúria freda li envaeixen el cos: prem les barres estranyament plenes de dents, l'una contra l'altra, el rostre se li quadricula, li augmenta de mida, es desencaixa, treu foc pels queixals, i sembla una altra persona. Tot comèdia. Podia engalipar mon pare, però a mi, no.

–No em pot fer fora per guardar diaris –li vaig dir–. A més, no tinc on anar.

–Pots venir a casa.

–Com fa tres mesos?

Quan vaig tornar de Iugoslàvia, vaig voler anar a casa del meu pare uns quants dies. Després del que m'havia passat, em calia calma. A més, encara estava convalescent. L'orella em supurava, m'estava cicatritzant un trauc en una cuixa que m'impedia caminar bé i duia una faixa ortopèdica per aguantar-me les costelles. No m'hi pensava quedar gaire temps, el just per reubicar-me. No volia anar a casa meua, no volia trobar-me amb la Clàudia ni volia parlar amb cap amic. Li vaig trucar tot just arribar per demanar-li si li anava bé i va estar-hi d'acord. Quan m'hi vaig presentar, em vaig trobar que tenia rellogada la que havia estat la meua habitació a una hostessa de Swiss Air. «M'has dit que podia venir!», li vaig retreure. «Coneixent-te, tenint casa teua com tens, pensava que m'ho deies de broma...», em va respondre mirant a terra.

Vaig dormir tres dies al sofà del menjador, arronsat, durant els quals la meua habitació va estar buida perquè l'hostessa no s'hi va presentar. Al quart dia em vaig traslladar a una pensió. Quan estava sortint per la porta, mon pare em va demanar: «Deixa'm cinc mil peles!». «Per què? Per haver-me fet dormir al sofà?», li vaig preguntar. I ell em va respondre: «No, perquè les necessito». Vaig donar-li l'esquena i vaig començar a baixar les escales. Encara el sento insultant-me i fent-me crits des del replà. Darrerament l'havia tingut molt ben acostumat.

–Saps que casa meua és casa teua –em deia ara, des de l'altra banda del telèfon–. Allò de l'hostessa va ser un malentès. Ja ho hem parlat moltes vegades.

–T'ho feies amb ella?

–Tinc setanta-quatre anys i l'hostessa vint-i-sis, sisplau. I no estàvem parlant d'això. M'agradaria donar-te un cop de mà –va insistir.

–No ho crec. Més aviat et fa vergonya que el teu amic, el senyor Darnius, se't queixi de mi. Et fa creure que els altres existim només perquè ell hi és per conduir-nos. Suposo que, en general, aquest posat li és força pràctic. No pas amb mi. Per més que es comporti com si fos el propietari de l'hotel Ritz, als vuitanta anys tan sols ha aconseguit regentar aquesta miserable pensió al barri Gòtic. No m'impresiona. A la merda.

I hi hauria afegit: «A més, jo he estat a l'infern i ell, no».

–Diu que trucarà a la policia, que hi ha altres hostes que protesten. Fas molt de soroll de nits.

–No n'hi ha per tant, simplement recol·loco els diaris, per endreçar una mica...

–Fas soroll i molestes. Abans, quan he vingut, en Darnius m'ha obert la porta de l'habitació. No s'hi podia estar. A més, tants de diaris omplien de pols l'ambient. És insà. Emmalaltiràs.

–I ella, què ha dit?

–Ella? Qui?

–Has vingut aquí amb una dona.

–Què t'empatolles?

–Ho sé. Se li ha escapat a en Darnius. M'ha parlat de la teva visita en plural. Ha esmentat una «senyora».

–D'acord, he vingut acompanyat. Què canvia, això?

–Tens una altra llogatera? I amb aquesta, sí que t'ho fas?

–Prou! És una amiga. Per cert, així que ha entrat a la teva habitació, gairebé vomita. L'ambient era irrespirable. Ha sortit corrents.

–T'agrada que la gent em tingui ràbia, oi?

–No és veritat.

–Necessito els diaris.

–Per què?

–M'agrada estar informat.

–Escolta, parlaré un altre cop amb en Darnius, el convenceré, però només si em promets que et deixaràs ajudar.

–La teva manera d'ajudar-me és venir aquí quan no hi soc i remenar-me les coses. Sempre et fiques a casa de la gent d'aquesta manera?

–Com?

–D'amagat.

–Tan bon punt he entrat, he començat a esternudar. He tingut un atac d'asma.

–No ets asmàtic.

–Bé, com si ho fos. Si no és per l'Elvira, caic a terra.

–Ah, es diu Elvira?

–Sí. Hem llençat un munt de diaris que semblaven podrits.

Quan vaig sentir això, vaig agafar tan fort l'auricular que els artells dels dits se'm van tornar blancs.

–Has gosat llençar diaris meus? –li vaig preguntar, entre dents.

–Ho veus, ni te n'havies adonat. I a més hi havia cagallonets de ratolí. He aconseguit...

–Vols dir «heu» aconseguit...

–D'acord, hem aconseguit fer una mica d'espai a l'entorn del llit. Perquè poguessis respirar. El mateix Darnius fins i tot ha escombrat. No passaran ni vuit dies, i de segur que ja tornaràs a estar fins al coll de diaris podrits i cagallons de ratolí. Vols que enviï un parell de persones a sanejar l'habitació?

–*Sanejar?* Estàs grillat o què?

–I els ratolins? Cal una desinfecció.

–No he vist cap ratolí.

–Vius com un captaire. En Darnius trucarà a la policia, et denunciarà.

–Si em denuncia, jo també el denunciaré.

–Tu? A ell?

–Sí. Aquesta habitació no compleix les mides legals. No té tauleta. La cadira està trencada.

–Diu que l'has trencada tu.

–Mentida. Ah! La finestra és massa petita. I la persiana està espatllada. No es pot obrir del tot, per això s'hi acumulen la pols

i la pudor. Impossible ventilar l'espai. Abans de treure'm d'aquí hauria d'arreglar la persiana. I la cadira.

–Sisplau, llença els diaris a les escombraries.

–No penso fer-ho. Què tens contra els diaris?

–No hi tinc res!

–M'acabes de dir que els llenci.

–No és normal aquesta acumulació! Si tant t'interessa informar-te, pots anar a les biblioteques públiques...

–Vull posseir-los físicament.

–Estic intentant ajudar-te.

–Ets el meu pare! Qui defenses, en Darnius o el teu fill?

–Prou! N'estic tip, fot el que vulguis. Quan em torni a trucar en Joan-Jordi Torrent, què li dic?

–No res. O sí, que ja li trucaré. Adeu.

Vaig penjar l'auricular en sec.

Em vaig mirar el telèfon d'en Joan-Jordi escrit a la nota del meu pare. Pel que semblava, insistia a voler parlar amb mi. Ja era hora de dir-li alguna cosa. S'ho mereixia, ni que fos per agrair-li els esforços que va fer prop de les autoritats perquè em localitzessin.

Vaig trucar-li tot seguit.

Va contestar ell mateix. Després de tants de mesos, després del silenci, només de despenjar el telèfon, em va saludar càlidament. Hauria pogut engegar-me a la merda, però no ho va fer. No entenia què m'havia passat. Per què vaig quedar-me a Iugoslàvia i després, un cop retornat, per què havia desaparegut del mapa durant tant de temps, per què parlava com un captaire llunàtic. Em va explicar que em volia fer una proposta molt especial:

–Haig d'anar-me'n al nord de Xile, a treballar al desert d'Atacama. M'ha contractat una companyia alemanya que s'hi trasllada per fabricar *in situ* i instal·lar-hi quilòmetres i quilòmetres de conduccions de tota mena (aigua, gas i petroli) –em va dir–. Com a mínim, trigaran sis mesos a travessar el desert amb els tubs gegants... M'hi emporto la xicota, la Nàdia, que també ha aconseguit un bon con-

tracte com a cuinera i encarregada de manteniment –vet aquí un bon canvi: l’any passat, la Nàdia encara no havia entrat a la vida del meu amic–. Necessito algú de confiança perquè em vigili la casa mentre siguem fora... Només puc demanar-t’ho a tu. De fet –em va suggerir–, si t’interessa, fins i tot podries anar-hi a viure, a tot crèdit, evidentment. Serem fora molts mesos, entre sis i deu, però no vull llogar-la. Series com una mena de masover... –va afegir.

No li vaig respondre res en aquell moment. Al final, em va convidar a dinar a casa seva. Vivia a la mateixa torre de sempre, en una urbanització, al Vallès:

–Com en els vells temps, farem una paella al jardí i xerrarem. Avui és dilluns, et passo a recollir dissabte. Et sembla bé?

–Sí.

La proposta d’en Joan-Jordi em va agafar de sorpresa. Era l’últim que m’esperava. Durant tots aquests mesos he viscut embolcallat per l’escalfor de les meves piles de diaris, però gairebé quiet, clavat a terra com un conill terroritzat per la proximitat del predador.

Vaig tornar amb la por enganxada a la pell. No me la puc treure del damunt.

Soc un gos poruc. Recordo la por espessa, constant, la por d’un dia qualsevol, enmig dels mil dies plens de por.

Un any enrere, en Joan-Jordi Torrent i jo treballàvem a Calfredsa (Calor i Fred, SA), una empresa especialitzada en la climatització de grans espais buits com ara pavellons poliesportius, cinemes, teatres, naus industrials, hotels i edificis públics (biblioteques, centres cívics, ambulatoris). La meva responsabilitat, així a grans trets, era la d’un empleat de categoria mitjana encarregat de treure el màxim rendiment al procés de selecció i adquisició de material. Una feina, doncs, segons com avorrida i sense gaires sorpreses, però m’era igual. Em donava tranquil·litat d’esperit. Era moderadament feliç.

Cada cop que m'oferien pujar de categoria, m'hi negava, cosa que provocava moltes suspicàcies en la direcció de l'empresa. Ningú es nega a millorar. Però jo no volia trasbalsos. Havia seguit de prop la vida de muntanya russa del meu pare, plena de tripijocs. I m'adonava que, com més gran em feia, com més diners tenia, més m'hi assemblava. I no volia acabar com ell.

Tot va canviar quan l'empresa va guanyar el contracte de Iugoslàvia. Van oferir-me el càrrec de director executiu de l'expedició. El meu rebuig va provocar-los la mateixa perplexitat que quan em negava a pujar de categoria. Aquesta vegada es van mostrar inflexibles. Era un contracte important no sols pel guany concret, sinó també perquè podia significar la penetració en un mercat nou, verge. Així doncs em van advertir que o acceptava dirigir la feina de Iugoslàvia o em feien fora. A més, era l'únic de l'empresa que parlava alemany, molt més útil que l'anglès a Eslovènia, que era on s'havia d'anar. Davant l'ultimàtum, vaig estar a punt de deixar-los plantats, però com que en Joan-Jordi, amb qui ja havia fet molt bona amistat, s'havia decidit a anar-hi, vaig acceptar...

A mitjan abril de l'any passat vam partir en direcció a la República iugoslava d'Eslovènia en un vol xàrter noliejat per l'empresa Calfredsa. Amb nosaltres, hi viatjaven quinze companys de feina més i unes quantes tones de material. Ens dirigíem a una empresa estatal de fabricació i exportació de maquinària industrial situada als afores de Novo Mesto, a uns cent quilòmetres de la capital. S'havia de refer tot el sistema de calefacció. Ens vam instal·lar en aquesta ciutat, una vila antiga, medieval, tota endreçada, amb edificis nobles procedents de totes les dominacions patides, amb riu i monuments, i una part nova, tristota, de qualitat discutible, sorgida a l'emparedat del socialisme de Tito. En aquells moments es trobava en plena ebullició. Per tot arreu veia la paraula *samostojnost*, que vol dir 'separació' i, per tant, 'independència': als diaris, a les parets, impresa a les samarretes... El parlament eslovè havia proclamat a finals de l'any anterior la seva sobirania respecte a les institucions

federals iugoslaves. El govern federal havia respost tot advertint que no permetria veïtats independentistes. Enmig d'aquell estira-i-arrotonsa vam estar fent feina amb una certa normalitat durant un parell de mesos. La calor que feia a la part de la factoria on treballàvem era terrible, pitjor que una sauna. L'escalfor roent procedent dels radiadors espatllats t'embolcallava i t'ofegava. Aixecava amunt la ferum ferruginosa dels rodaments, dels coixinets, dels laminadors, i n'omplia l'ambient. El gust dolcenc de les partícules de ferro que suraven en l'atmosfera ens omplia la boca... Un dia vaig adonar-me que, tret del soroll que feiem nosaltres, els catalans enfilats allà dalt, la factoria de laminació havia quedat aturada. La vagoneta basculant, el tren de corrons, la caixa de laminació... Allà sota, tot era buit i en silenci, un silenci absolut. No hi havia ningú. Eren dos quarts de cinc de la tarda, només. El torn de feina acabava molt més tard. De sobte, una remor procedent de la foneria, a uns cent metres, es va anar fent cada cop més gran. La massa de treballadors de l'empresa van passar davant nostre, sota la finestra, enfervorits, cantant i cridant, excitats, caminant amb gambades regulars i enèrgiques. Anaven en direcció a la ciutat... En Joan-Jordi em va preguntar: «On van?», «No ho sé, però marxen molt decidits».

De fet, anaven a la guerra.

O era la guerra que venia darrere seu.

L'endemà de la proclamació de la independència hi havia una calma tensa pels carrers, però no pas aldarulls. S'havia declarat la independència un dimarts, i havien decidit no celebrar-ho oficialment fins l'endemà. Això ja deia molt del tarannà pacífic dels eslovens. Em vaig arriscar a comentar-ho amb el recepcionista de l'hotel. Es deia Willy i era un jove eslovè tot trempat, d'ulls grisos i càlids i amb uns cabells castanys lluentos que li queien al cap com un casc. Tenia vint anys, era mecànic dentista i a l'octubre volia començar a estudiar estomatologia. Ens enteníem en alemany a força de voluntat. «Els eslovens som així, tranquils, però decidits. I vosaltres?», em va preguntar. «I jo què sé», li vaig respondre. «Cada

català és diferent...» En aquell moment, a ple estiu de 1991, les tres repúbliques bàltiques havien proclamat la seva independència respecte a l'URSS. A Catalunya se n'havia parlat molt, però la via bàltica s'havia descartat per la raó més simple: res no valia la vida d'una persona. I els catalans ens estimem massa la vida en general i la nostra en particular. Igual que els europeus d'Occident. L'estat del benestar no s'adiu amb guerres ni amb bombes indiscriminades. No, jo estava confós, com tants de catalans. Per això no guanyaríem mai cap guerra. «La independència de Catalunya, si ha de venir, no vindrà per les armes, sinó per la resistència pacífica i l'acord polític. I si això no pot ser, per la insubmissió cívica.» En Willy va arronsar les espatlles i va etzibar-me, senzill: «Nosaltres no rumiem tant, ens n'anem a la guerra». Em vaig quedar amb la boca oberta. Em va dir que es volia inscriure en el nou exèrcit d'Eslovènia. I que no li feia por morir. Vet aquí, de sobte, la guerra no era només una paraula. Era algú que tenia davant parlant amb senzillesa i alhora amb fermesa.

L'endemà, havíem de tornar a Barcelona. En Joan-Jordi Torrent i els altres companys de Calfredsa ho van fer. Jo, que l'últim que volia era complicar-me la vida, no m'n vaig poder anar.

Per què m'hi vaig quedar? Ningú que em conegués s'ho hauria cregut. Dir que tenia curiositat per viure aquell moment seria mentida, almenys en part. Vaig decidir quedar-m'hi uns quants dies més per conèixer més en Willy. Vaig encarregar a en Joan-Jordi que digués a la Clàudia que ja contactaria amb ella i vaig tornar a l'hotel.

La història de la meua vida, ara mateix, és la història d'aquell temps afegit.

En Willy em va encisar. No m'havia trobat mai ningú que em digués amb tota la calma, sense gens de transcendència, que estava a punt per anar a la guerra. O sigui, que estava a punt per morir.

Durant els dies següents, en Willy i jo ens vam fer molt amics. Em va presentar la seva família. El seu pare i el seu avi també havien fet la guerra. Em va ensenyar les armes que tenien a casa com si fos

el més normal del món. Mentrestant, els temorencs estats europeus i els Estats Units mostraven una oberta hostilitat per Eslovènia. Però ells, endavant. «A les nostres fronteres no hi haurà murs ni tanques de filferro: seran unes fronteres obertes als amics», va declarar el president eslovè Kucan. Jo, ingènument, vaig creure que un desig expressat per més del noranta per cent de la població seria respectat. Però el govern iugoslau va considerar il·legal la proclamació. I també la de Croàcia, feta al mateix temps. I va enviar-hi l'exèrcit federal. La guàrdia nacional eslovena s'hi va tornar. Van passar-me volant quinze dies. Barcelona era a molts quilòmetres de distància. Em trucava en Joan-Jordi, em trucava la Clàudia, em trucaven de l'empresa i li deia a en Willy que contestés que no hi era. En Willy va complir la seva promesa. Em va permetre d'acompanyar-lo al lloc d'allistament de la Defensa Territorial. Més que un exèrcit, semblava una empresa de seguretat. Sense uniformes ni salutacions militars, sense signes externs de jerarquia, les ordres es donaven sisplau, com qui demana una cervesa al bar. Aquella gent s'estaven inventant un exèrcit d'un dia per l'altre! Li van dir que deixés el seu nom i que ja l'avisarien quan tinguessin armes per tothom. «No cal –va contestar en Willy–, tinc una pistola i un fusell nous.» Ningú no li va preguntar d'on ho havia tret. Mentre tornàvem a casa, vaig preguntar-li si tenia por de morir. «Hi ha moments que sí», em va respondre. Va ser llavors quan vaig adonar-me de debò del que m'havia retingut en aquell país, un lloc on probablement no hauria anat mai de la vida: la morbositat i la perplexitat que em provocava l'esclat de vida encarnat per en Willy en comparació amb el túnel negre on s'estava ficant. Em tenia com hipnotitzat, fascinat. El veia com un mort en vida.

Dos dies després va desaparèixer de l'hotel. Quan em vaig acostar al nou recepcionista, m'esperava amb l'auricular a la mà. «Willy?», vaig preguntar. Era la Clàudia. Mesos abans d'anar-me'n a Iugoslàvia havia muntat una botigueta de tes, cafès i llavors de flors exòtiques al barri de Santa Caterina. N'hi vaig pagar la meitat.

Ens estimàvem força, volíem anar a viure junts. Quadrava amb la meva visió de futur. I en aquell moment, per telèfon, m'adonava que allò ja no era així.

Potser no ho havia estat mai.

Vaig refermar-li que pensava quedar-m'hi durant un temps, que no hi havia cap més dona i que no em tornés a trucar. Pobra Clàudia. Vaig tornar l'auricular al nou recepcionista, li vaig demanar sisplau que no em passés més trucades d'Espanya i vaig demanar per en Willy: «Que és de vacances?». «Vacances? Se n'ha anat a la guerra, senyor...» Vaig esperar uns quants dies a tenir-ne notícies. Vaig preguntar als seus pares per ell. Ningú no en sabia res. No l'he vist mai més.